

CHƯƠNG 1. LÝ THUYẾT TỔNG QUAN VỀ THIẾT KẾ HỆ THỐNG CHO BUSINESS ANALYST

CHƯƠNG 1. LÝ THUYẾT TỔNG QUAN VỀ THIẾT KẾ HỆ THỐNG CHO BUSINESS ANALYST

1.1. Khái niệm thiết kế trong công việc BA

Trong công việc của Business Analyst, thiết kế không chỉ được hiểu là việc tạo ra giao diện đẹp mắt, mà là quá trình chuyển hóa yêu cầu nghiệp vụ thành hình thức trực quan, logic và có khả năng triển khai. Thiết kế trong bối cảnh này giúp mô tả cách hệ thống sẽ hiển thị thông tin, cách người dùng thao tác, cách các trạng thái được thể hiện và cách luồng xử lý diễn ra trên màn hình.

Đối với BA, thiết kế là cầu nối giữa yêu cầu nghiệp vụ và giải pháp triển khai. Một bản thiết kế tốt không nhất thiết phải đẹp theo tiêu chuẩn mỹ thuật cao, nhưng phải giúp người xem hiểu đúng chức năng, đúng dữ liệu, đúng luồng xử lý và đúng mục tiêu sử dụng.

1.2. Vai trò của thiết kế đối với Business Analyst

Thiết kế hỗ trợ Business Analyst trong nhiều hoạt động quan trọng, bao gồm:

- Làm rõ yêu cầu nghiệp vụ;
- Trực quan hóa ý tưởng giải pháp;
- Giảm sai lệch trong trao đổi giữa BA, Dev, Tester viên và các bên liên quan;
- Phát hiện thiếu sót trong phân tích yêu cầu;
- Hỗ trợ review chức năng trước khi phát triển;
- Tạo cơ sở cho việc lập trình, kiểm thử và nghiệm thu.

Thông qua thiết kế, BA có thể trình bày yêu cầu một cách trực quan hơn so với việc chỉ mô tả bằng văn bản. Điều này đặc biệt hữu ích trong các dự án có nhiều màn hình, nhiều vai trò người dùng hoặc nhiều bước xử lý.

1.3. Phân biệt vai trò thiết kế của BA và UI/UX Designer

Business Analyst học thiết kế để phục vụ việc mô tả nghiệp vụ và giải pháp. UI/UX Designer học thiết kế để tối ưu trải nghiệm người dùng, tính thẩm mỹ và tính nhất quán giao diện ở mức chuyên sâu.

Do đó, phạm vi thiết kế của BA thường tập trung vào:

- Bố cục màn hình;
- Trường dữ liệu;
- Nút thao tác;
- Trạng thái hiển thị;
- Validate;
- Quyền thao tác;
- Luồng chuyển bước;
- Ghi chú nghiệp vụ trên màn hình.

BA không cần đi quá sâu vào các nội dung như:

- Thiết kế thương hiệu;
- Màu sắc nâng cao;
- Animation phức tạp;
- Design system quy mô lớn;
- Nghiên cứu UX chuyên sâu.

1.4. Các mức độ thiết kế thường gặp

1.4.1. Wireframe

Wireframe là bản phác thảo khung của màn hình, tập trung vào bố cục và cấu trúc thông tin. Wireframe giúp xác định các vùng chức năng chính, vị trí trường dữ liệu, nút thao tác và luồng nhìn của người dùng.

1.4.2. Mockup

Mockup là phiên bản hoàn thiện hơn của wireframe, thể hiện giao diện rõ ràng hơn về cách trình bày, khoảng cách, font chữ, nút bấm và các thành phần hiển thị.

1.4.3. Prototype

Prototype là mô phỏng tương tác giữa các màn hình. Intern BA không bắt buộc phải thành thạo ngay, nhưng cần hiểu đây là công cụ giúp mô tả luồng thao tác trực quan hơn.

1.5. Quy trình thiết kế cơ bản trong công việc BA

Quy trình thiết kế cơ bản có thể gồm các bước sau:

- Tiếp nhận và phân tích yêu cầu;
- Xác định mục tiêu màn hình;
- Xác định người dùng và hành động chính;
- Xác định dữ liệu đầu vào, đầu ra;
- Xác định các màn hình cần có;
- Dựng wireframe;
- Hoàn thiện mockup cơ bản;
- Bổ sung ghi chú nghiệp vụ;
- Tự rà soát trước khi review.

Quy trình này giúp BA tránh thiết kế theo cảm tính và bảo đảm mỗi màn hình đều có căn cứ từ yêu cầu nghiệp vụ.

1.6. Nguyên tắc chung khi thiết kế đối với BA

Khi thiết kế, thực tập sinh cần ghi nhớ các nguyên tắc sau:

- Thiết kế để làm rõ nghiệp vụ, không phải để trang trí;
- Giao diện phải dễ hiểu, dễ đọc, dễ giải thích;
- Bố cục cần rõ ràng, nhất quán;
- Mọi thành phần trên màn hình phải có lý do nghiệp vụ;
- Phải nghĩ đến trạng thái dữ liệu, validate, quyền thao tác và tình huống lỗi;
- Thiết kế phải hỗ trợ được cho dev code và tester kiểm thử.

1.7. Những lỗi nhận thức thường gặp khi intern BA học thiết kế

Một số sai lầm phổ biến gồm:

- Nghĩ rằng thiết kế chỉ là làm đẹp giao diện;
- Tập trung quá nhiều vào màu sắc, icon, hình thức;
- Dựng màn hình nhưng không bám use case;
- Chỉ làm trạng thái “đẹp nhất” mà quên trạng thái lỗi, rỗng, khóa;
- Cho rằng thiếu thiết kế vẫn có thể mô tả đủ bằng chữ trong mọi trường hợp.

Intern BA cần hiểu rằng giá trị lớn nhất của thiết kế trong công việc BA là khả năng truyền đạt rõ yêu cầu và giảm hiểu sai.

Được cập nhật 2026-04-19 13:25:27 UTC bởi admin_lifetex